

เหตุใด...บัณฑิตครูเดินไม่ถึงฝัน กระบวนการผลิตหรือระบบการคัดเลือก?

● นำเสนอเมื่อ 11 ม.ค. 2559

โดย ชุติพร อร่ามเนตร เกศกาญจน์ บุญเพ็ญ

อัตราการสอบเข้าแข่งขันเพื่อบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้าเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตำแหน่งครูผู้ช่วยกรณีทั่วไป ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(สพฐ.) ครั้งที่ 2/2558 ที่ผานมาพบมีผู้ที่สอบผานตามเกณฑ์ที่กำหนดไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 เพียง 19,940 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 19.12 จากจำนวนผู้เข้าสอบทั้งสิ้น 104,265 คน เป็นตัวเลขที่สพฐ.บอกว่าไม่น้อยและสูงเกินกว่าเป้า

แต่ทำให้เกิดข้อกังขาถึงเรื่องคุณภาพการผลิตบัณฑิตครูในปัจจุบัน เหตุใดผู้ที่เรียนจบหลักสูตรครุศาสตร/ศึกษาศาสตรโดยตรงไม่สามารถสอบคัดเลือกเพื่อเป็น "ครู" ได้ มาตรฐานและคุณภาพการเรียนการสอนทยอยจนส่งผลกระทบต่อบัณฑิตครูที่จบมาไม่มีศักยภาพอย่างนั้นหรือ... คุณภาพครูถือเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อคุณภาพเด็ก ทำให้กระทรวงศึกษาธิการ(ศธ.) เฝ้ามองมาตราบการเพื่อพัฒนาคุณภาพครู แกไขและเยียวยาเพื่อคงครูที่มีคุณภาพอยู่ในระบบให้นานที่สุด ความพยายามล่าสุดมีแนวคิดจะคัดกรองสถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพแท้จริงมาทำหน้าที่ผลิตครู โดยเฉพาะเบื้องต้นเสนอไอเดียให้ใช้วิธีการกำหนดเป้าหมายจำนวนบัณฑิตที่เขาสุวิชาชีพครูของแต่ละแห่งมาเป็นตัวชี้วัด เพื่อการันตีคุณภาพของสถาบันศึกษานั้นๆ ซึ่งถ้าไม่มีคุณภาพจริงคงไม่สามารถผลิตบัณฑิตครูอย่างที่ต้องการได้ ไม่มีคนสนใจมาเลือกเรียน และอาจต้องปิดตัวไปในที่สุด

มองลึกลงไปถึงคุณภาพบัณฑิตครูผ่านการสอบคัดเลือก "รศ.ดร.สุขุม เฉลยทรัพย์"ประธานที่ปรึกษาอธิการบดีมหาวิทยาลัยสวนดุสิต ในฐานะผู้ดูแลการออกข้อสอบคัดเลือกครูให้สพฐ.มาหลายสมัย ให้ความเห็นว่าเวลานี้เราไม่มีข้อสอบกลางที่เป็นมาตรฐานเดียวกันเพื่อนำมาใช้จัดสอบไหนจะปัญหาเรื่องการทุจริตข้อสอบรั่วมาหลอกหลอนเป็นเหตุให้สพฐ.ต้องหาผู้บริหารจัดการสอบคือมหาวิทยาลัยต่างๆ มาทำหน้าที่ แต่พบว่ามีผู้ทำงานนี้ไม่มากเนื่องจากต้องมีความรับผิดชอบสูงและต้องยอมรับว่าการออกข้อสอบที่ผู้ออกข้อสอบต่างคนต่างสถาบันแม้จะกำหนดเนื้อหาสาระเดียวกันไว้มาตรฐานข้อสอบก็ยังคงแตกต่างกัน

"เรื่องมาตรฐานข้อสอบที่แตกต่างกันนี้เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การสอบครูผู้ช่วยที่ผานๆ มาพบว่าบางเขตพื้นที่การศึกษามีคนสอบผานขึ้นบัญชีได้เยอะมาก ขณะที่บางเขตพื้นที่ฯ มีผู้ผานน้อย ซึ่งการที่มีผู้สอบผานน้อยก็อาจเกี่ยวข้องกับหลายปัจจัย ได้แก่ 1.ข้อสอบยากเกินไป 2.คุณสมบัติคนสมัครสอบต่างกัน และ 3.การกำหนดกรอบคิดเนื้อหาโครงสร้างการสอบแตกต่างกัน ซึ่งทั้งหมดนี้ส่วนหนึ่งต้องมองพื้นฐานการผลิตครูของแต่ละสถาบันที่จะมีจุดเน้นไม่เหมือนกัน

ก็ส่งผลต่อคุณภาพบัณฑิตย่อมต่างกัน" รศ.ดร.สุขุมกล่าว สำหรับข้อสอบคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสม จะแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับพื้นฐานที่ควรรู้ เป็นความรู้พื้นฐานที่ควรรู้ในวิชาชีพครู ระดับกลาง มีความรู้ในเรื่องนั้นๆ แต่อาจจะไม่ลึกมาก และระดับการจำแนก ซึ่งสามารถคัดคนที่เก่งดีมีคุณภาพ ทำให้ได้ครูคุณภาพได้ เพราะฉะนั้นการจะคัดเลือกคน ความยาก-ง่ายของข้อสอบการคัดเลือกมีนัยสำคัญที่จะทำให้ได้ครูมีคุณภาพหรือครูไม่มีคุณภาพเช่นกัน

"ปัจจุบันการสอบคัดเลือกครูยังไม่ค่อยให้ความสำคัญในเรื่องของคุณภาพ แต่มุ่งเน้นเพื่อคัดเลือกคนที่จะมาบรรจุเป็นครูไปสอนเด็กเท่านั้นทั้งที่การสอบคัดเลือกเพื่อให้ได้ครูเก่งครูดีตรงนี้ถือเป็นขั้นตอนสำคัญที่สุดอยากให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบหันมามอง แต่เวลานี้เรายังวนเวียนกับหลุมดำของปัญหาการทุจริตข้อสอบรั่ว ทำให้การสอบแข่งขันเพื่อคัดเลือกครูผู้ช่วยแต่ละครั้งที่พุ่งเป้าไปที่การได้คนมาเป็นครูกระบวนการดำเนินการต้องไม่มีปัญหา เหล่านี้เป็นเรื่องใหญ่ ซึ่งผมเชื่อว่าถากกลับมามองในมิติคุณภาพมากขึ้นจุดนี้จะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาไทยได้พอสมควร" รศ.ดร.สุขุมกล่าว

ขณะที่ฝ่ายสถาบันผลิตครูมองสถานการณ์ที่เกิดขึ้น "รศ.ดร.สุรัชย์ จิวเจริญสกุล" คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กล่าวว่ปัจจุบันปัจจัยที่อาจส่งผลใหญ่ที่จบครูไม่สามารถสอบบรรจุครูได้นั้น ส่วนหนึ่งน่าจะเกิดจากสาขาที่เปิดรับไม่สอดคล้องกับความสามารถของครูที่จบ ซึ่งเมื่อครูไปสอบทำให้ไม่มีองค์ความรู้ในวิชานั้นๆ เทาที่ควร

อีกทั้งเรื่องดังกล่าวยังสะท้อนถึงคุณภาพหลักสูตรได้ เพราะตอนนี้หลักสูตรของสถาบันผลิตครูแต่ละแห่งมีความอิสระในการบริหารจัดการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรของตนเอง ดังนั้นทำให้คุณภาพมาตรฐานของแต่ละหลักสูตรสถาบันการผลิตมีความแตกต่างกัน คุณภาพของบัณฑิตครูที่จบออกมาจึงแตกต่างกันด้วย

"สถาบันผลิตครูแต่ละแห่งมีแนวทางกระบวนการผลิตครูแตกต่างกันบางแห่งอาจมุ่งผลิตครูที่มีองค์ความรู้แต่ขาดทักษะการสอน หรือผลิตครูมีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีองค์ความรู้และมีทักษะการสอน ซึ่งขึ้นอยู่กับเป้าหมายบริบทของครูแต่ละพื้นที่ แต่เชื่อว่าทุกแห่งมีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูให้เป็นครูที่สมบูรณ์แบบ มีความรู้ในวิชาสอน มีจิตวิญญาณของความเป็นครู และที่สำคัญครูรุ่นใหม่ต้องรู้จักปรับเปลี่ยนตัวเอง จัดกิจกรรม มีวิธีการสอนใหม่ๆ ให้สอดคล้องกับลักษณะของเด็กรุ่นใหม่"

รศ.ดร.สุรัชย์ บอกอีกว่า หลักสูตรการผลิตครูมีแนวทางในการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องและมีความทันสมัยมากขึ้น โดยพยายามมุ่งผลิตครูที่เน้นการสอนแบบคิดวิเคราะห์ มีจิตวิญญาณของความเป็นครู และมีทักษะในการสอน ซึ่งเรื่องการสอนเขานั้นหากต้องการให้ครูสอบเขาได้มากขึ้นไม่ใช่เพียงหน่วยงานที่รับผิดชอบอย่างสถาบันผลิตครูที่ตัวเองกลับมาทบทวนถึงกระบวนการเรียนการสอนการผลิตครูแต่ละสถาบันให้มีความเชื่อมโยงมุ่งไปในทิศทางมีมาตรฐานและคุณภาพที่เท่าเทียมกันเท่านั้น

"ระบบการผลิตครูในประเทศไทยมีแนวทางในการปฏิรูปปรับเปลี่ยนหลายต่อหลายครั้ง แต่ยังไม่สามารถยกระดับพัฒนาคุณภาพครูได้ตามความเป็นจริง กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาหน่วยงานที่กำกับดูแลต้องเอาจริงเอาจัง มีระบบในการพัฒนาครูอย่างแท้จริงด้วย

ต้องดูว่าบทบาทหน้าที่ของครูในปัจจุบันและอนาคตเป็นเช่นใดคนเป็นครูต้องมีลักษณะอย่างไร และสำรวจว่าคณะใด มหาวิทยาลัยใด มีศักยภาพในการผลิตครู แล้วครูมีความรู้ความสามารถสอบเขาได้จำนวนมากหรือมีหลักในการพัฒนาครูที่ดีก็นำมาเป็นต้นแบบให้แก่สถาบันอื่น ๆ ไม่ใช่ปล่อยให้ละเลยสถาบันไหนผลิตครูดีก็ผลิตต่อไป ขณะเดียวกันหน่วยงานที่ใช่ครูอย่าง สพฐ.เองก็ต้องบอกให้ได้ว่าต้องการเด็กแบบไหน ครูอย่างไร และในแต่ละวิชาต้องการสัดส่วนเท่าใด สถาบันผลิตครูใดผลิตตอบโจทย์ รวมถึงสถาบันผลิตครูก็ต้องมุ่งผลิตครูคุณภาพไม่ใช่ปริมาณ" รศ.ดร.สุรัชย์แนะนำทิ้งท้าย

ทุกฝ่ายทั้งคนผลิต คนใช้ คงต้องร่วมมือกันแก้ปัญหานี้

ที่มา [คมชัดลึก วันที่ 11 มกราคม 2559](#)